

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PAOLO MENGOLZI
της 28ης Ιουνίου 2011¹

Υπόθεση C-380/09 P

**Melli Bank plc
κατά**

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Αίτηση αναιρέσεως — Περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν με σκοπό να εμποδιστεί η διάδοση των πυρηνικών όπλων — Επέκταση των περιοριστικών μέτρων στις οντότητες “που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο” προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών που έχουν αναγνωρισθεί ότι μετέχουν, συνδέονται άμεσα ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων του Ιράν — Θυγατρική η οποία ανήκει πλήρως στη μητρική εταιρία — Εξουσία εκτιμήσεως του Συμβουλίου για την εγγραφή στους καταλόγους — Λόγοι της εγγραφής — Αναλογικότητα — Υποχρέωση αιτιολογήσεως»

Περιεχόμενα

I — Το ιστορικό της διαφοράς και η ανααιρεσιβαλλομένη απόφαση	2
II — Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία και τα αιτήματα των διαδίκων	5
III — Ανάλυση	5
A — Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την ερμηνεία του κριτηρίου καθορισμού του αν η ανααιρεσείουσα «ανήκει ή ελέγχεται» υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007	6
1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων	6
2. Εκτίμηση	7
B — Επί του πρώτου λόγου, ο οποίος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στην ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 και επί του δευτέρου λόγου, ο οποίος αντλείται από προσβολή της αρχής της αναλογικότητας	10
1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων	10

¹ — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2. Εκτίμηση	12
α) Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου	12
β) Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου και επί του δευτέρου λόγου	14
Γ — Επί του τέταρτου λόγου, ο οποίος αντλείται από πλάνη εκτιμήσεως ως προς την υποχρέωση αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως	17
1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων	17
2. Εκτίμηση	18
IV — Επί των δικαστικών εξόδων	21
V — Πρόταση	21

1. Η παρούσα αίτηση αναιρέσεως, την οποία υπέβαλε η Melli Bank plc (στο εξής: Melli Bank ή αναιρεσείουσα), σκοπεί στην αναίρεση της αποφάσεως Melli Bank κατά Συμβουλίου² (στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη απόφαση), την οποία εξέδωσε το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [νυν Γενικό Δικαστήριο] στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-246/08 και T-332/08. Με την απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο απέρριψε, στην υπόθεση T-246/08, την προσφυγή ακυρώσεως την οποία είχε ασκήσει η αναιρεσείουσα κατά του σημείου 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της αποφάσεως 2008/475/ΕΚ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2008, περί εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007, σχετικά με τη λήψη περιοριστικών μέτρων κατά του Ιράν³ (στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση), απόφαση με την οποία το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Συμβούλιο) περιέλαβε την αναιρεσείουσα στον κατάλογο των οντοτήτων των οποίων πρέπει να δεσμευθούν τα κεφάλαια και, στην υπόθεση T-332/08, επιπλέον της ακυρώσεως του προαναφερθέντος σημείου 4 του πίνακα Β, την αίτηση περί δηλώσεως μη εφαρμογής ως προς αυτήν του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν⁴.

I – Το ιστορικό της διαφοράς και η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση

2. Από τις σκέψεις 1 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα είναι ανώνυμη εταιρία καταχωρισθείσα κατά το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου και εγκατεστημένη στο Ηνωμένο Βασίλειο. Άρχισε να ασκεί τις δραστηριότητές της το 2002, κατόπιν της αναδιρθρώσεως του βρετανικού υποκαταστήματος της Bank Melli Iran (στο εξής: Bank Melli). Η Bank Melli, στην οποία ανήκει πλήρως η αναιρεσείουσα, είναι ιρανική τράπεζα ανήκουσα στο ιρανικό Κράτος. Η Melli Bank είναι εγκεκριμένη και υπόκειται στις κανονιστικές ρυθμίσεις της Financial Services Authority (αρχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στο Ηνωμένο Βασίλειο, στο εξής: FSA).

3. Η υποβληθείσα ενώπιον του Πρωτοδικείου υπόθεση εντάσσεται στο πλαίσιο του καθεστώτος περιοριστικών μέτρων το οποίο θεσπίστηκε για να ασκηθεί πίεση στην Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν ώστε να παύσει τόσο τις πυρηνικές δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο διάδοσης πυρηνικών όπλων όσο και την ανάπτυξη συστημάτων εκτόξευσης πυρηνικών όπλων (στο εξής: διάδοση των πυρηνικών

2 — Απόφαση της 9ης Ιουλίου 2009 (Συλλογή 2009, σ. II-2629).

3 — ΕΕ L 163, σ. 29.

4 — ΕΕ L 103, σ. 1.

όπλων). Το καθεστώς αυτό θεμελιώνεται στο ψήφισμα 1737 (2006)⁵, της 23ης Δεκεμβρίου 2006, του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (στο εξής: Συμβούλιο Ασφαλείας), στο παράρτημα του οποίου απαριθμούνται πρόσωπα και οντότητες οι οποίες, κατά το Συμβούλιο Ασφαλείας, εμπλέκονται στη διάδοση των πυρηνικών όπλων στο Ιράν και των οποίων τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι (στο εξής: κεφάλαια) πρέπει να δεσμευθούν. Ο κατάλογος επικαιροποιήθηκε με το ψήφισμα 1747 (2007), της 24ης Μαρτίου 2007, του Συμβουλίου Ασφαλείας⁶. Σημειωτέον ότι ούτε η Bank Melli ούτε η Melli Bank ενεγράφησαν στον κατάλογο αυτόν μετά την επικαιροποίησή του.

4. Το ψήφισμα 1737 (2006) τέθηκε σε εφαρμογή, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, με την κοινή θέση 2007/140/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν⁷. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', της κοινής αυτής θέσης προβλέπει τη δέσμευση όλων των κεφαλαίων που ευρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή υπό τον έλεγχο, άμεσο ή έμμεσο, προσώπων και οντοτήτων που κατονομάζονται στο ψήφισμα. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ίδιου αυτού ψηφίσματος επεκτείνει το εν λόγω μέτρο στα πρόσωπα και στις οντότητες που έχει αναγνωρίσει το Συμβούλιο ότι μετέχουν, συνδέονται άμεσα ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων.

5. Καθόσον το θέμα αυτό αφορά επίσης τις αρμοδιότητες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, την κοινή θέση 2007/140 ακολούθησε η έκδοση, βάσει των άρθρων 60 ΕΚ και 301 ΕΚ, του κανονισμού 423/2007. Με περιεχόμενο πολύ παρεμφερές με αυτό της κοινής θέσης, το άρθρο 7, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τη δέσμευση των κεφαλαίων τα οποία ανήκουν σε πρόσωπα, οντότητες και οργανισμούς που κατονομάζονται στο ψήφισμα 1737 (2006), καθώς και όλων των κεφαλαίων που ευρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή υπό τον έλεγχο των εν λόγω προσώπων. Το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 423/2007 επεκτείνει τη δυνατότητα αυτή δεσμεύσεως κεφαλαίων στα πρόσωπα, οντότητες και οργανισμούς που καθορίζει το Συμβούλιο και αναγνωρίζονται, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', της κοινής θέσης 2007/140, ότι μετέχουν, συνδέονται άμεσα ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων. Τα πρόσωπα, οντότητες και οργανισμοί που καθορίζει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007 απαριθμούνται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού.

6. Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του εν λόγω κανονισμού, το παράρτημα V περιλαμβάνει επίσης τα «φυσικά και νομικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμούς [...] που έχουν αναγνωρισθεί [...] ως νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμός ο οποίος τελεί υπό την κατοχή ή τον έλεγχο προσώπου, οντότητας ή οργανισμού για τον οποίο γίνεται λόγος στα σημεία α) ή β), συμπεριλαμβανομένου με παράνομα μέσα» και των οποίων τα κεφάλαια, συνεπώς, δεσμεύονται.

7. Εξάλλου, το άρθρο 15, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι «[τ]ο Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία, καταρτίζει, επανεξετάζει και τροποποιεί το [παράρτημα V] σε πλήρη συμφωνία με τις αποφάσεις του Συμβουλίου [που εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο β'], της κοινής θέσεως 2007/140 [...]». Κατά την ίδια αυτή διάταξη πάντοτε, το Συμβούλιο πρέπει να εξετάζει τον εν λόγω πίνακα σε τακτά διαστήματα, και τουλάχιστον ανά δωδεκάμηνο.

8. Το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 423/2007 θεσπίζει ότι «το Συμβούλιο προσδιορίζει τους ατομικούς και ειδικούς λόγους για τις αποφάσεις που λαμβάνει δυνάμει της παραγράφου 2, και τους γνωστοποιεί στα οικεία πρόσωπα, οντότητες και οργανισμούς».

5 — S/RES/1737 (2006)*.

6 — S/RES/1747 (2007).

7 — ΕΕ L 61, σ. 49.

9. Λίγο καιρό μετά την έκδοση του κανονισμού 423/2007, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε το ψήφισμα 1803 (2008), της 3ης Μαρτίου 2008⁸, με το οποίο ζητεί «απ' όλα τα κράτη να επαγρυπνούν όσον αφορά τις δραστηριότητες των χρηματοοικονομικών οργανισμών που βρίσκονται στην επικράτειά τους με όλες τις τράπεζες που είναι εγκατεστημένες στο Ιράν, ειδικότερα την [Bank Melli], καθώς και τα υποκαταστήματα και τις θυγατρικές τους στο εξωτερικό, ώστε οι δραστηριότητες αυτές να μη συμβάλουν σε δραστηριότητες που θέτουν κίνδυνο διάδοσης πυρηνικών όπλων»⁹.

10. Στις 23 Ιουνίου 2008, το Συμβούλιο εξέδωσε την κοινή θέση 2008/479/ΚΕΠΠΑ¹⁰, η οποία τροποποίησε την κοινή θέση 2007/140. Δυνάμει του παραρτήματος της νέας κοινής θέσης, η Bank Melli καθώς και τα υποκαταστήματα και οι θυγατρικές της περιελήφθησαν μεταξύ των οντοτήτων τις οποίες αφορά η δέσμευση κεφαλαίων κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο β', της κοινής θέσης 2007/140. Η δέσμευση διατηρήθηκε όσον αφορά την Bank Melli και την αναιρεσείουσα με την κοινή θέση 2008/652/ΚΕΠΠΑ¹¹ η οποία, εκ νέου, τροποποίησε την κοινή θέση 2007/140.

11. Αυθημερόν, το Συμβούλιο εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση. Κατά το σημείο 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της εν λόγω αποφάσεως, το Συμβούλιο περιέλαβε την Bank Melli και τις θυγατρικές της, συμπεριλαμβανομένης της Melli Bank, στον κατάλογο που περιλαμβάνεται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού¹². Η εγγραφή αυτή είχε ως συνέπεια τη δέσμευση των κεφαλαίων της αναιρεσείουσας.

12. Επομένως, στο σημείο 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της προσβαλλομένης αποφάσεως αναφέρεται το όνομα της αναιρεσείουσας, η ταχυδρομική της διεύθυνση στο Λονδίνο και η ημερομηνία εγγραφής της στον πίνακα (ήτοι στις 26 Ιουνίου 2008). Στη συνέχεια, το Συμβούλιο συνέταξε μία μόνον παράγραφο με τους λόγους που το οδήγησαν να περιλάβει την Bank Melli καθώς και τις θυγατρικές και τα υποκαταστήματά της στον κατάλογο: η Bank Melli «[χ]ρηματοδοτεί ή επιχειρεί να χρηματοδοτήσει εταιρίες που μετέχουν στα πυρηνικά και πυραυλικά προγράμματα του Ιράν ή αγοράζουν αγαθά που προορίζονται για τα προγράμματα αυτά [...]. Η Bank Melli ενεργεί ως ενδιάμεσος που διευκολύνει τις ευαίσθητες δραστηριότητες του Ιράν. Διευκόλυνε πολυάριθμες αγορές ευαίσθητων υλικών για τα πυρηνικά και πυραυλικά προγράμματα του Ιράν. Έχει παράσχει διάφορες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε οντότητες που συνδέονται με την πυρηνική και πυραυλική βιομηχανία του Ιράν, μεταξύ άλλων, άνοιγμα πιστωτικών επιστολών και διατήρηση λογαριασμών. Στα ψηφίσματα 1737 και 1747 του [Συμβουλίου Ασφαλείας] αναφέρονται οι περισσότερες από τις προαναφερθείσες εταιρίες».

13. Με δικόγραφα που κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 Ιουνίου 2008 και 15 Αυγούστου 2008, ασκήθηκαν προσφυγές στις υποθέσεις T-246/08 και T-332/08. Στην υπόθεση T-246/08, η αναιρεσείουσα ζητούσε από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει το σημείο 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της προσβαλλομένης αποφάσεως και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα. Στην υπόθεση T-332/08, η αναιρεσείουσα ζητούσε από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει το σημείο 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της προσβαλλομένης αποφάσεως και, αν το Πρωτοδικείο κρίνει ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 τυγχάνει υποχρεωτικής

8 — S/RES/1803 (2008).

9 — Όπ.π., σκέψη 10. Επισημαίνω ότι το αγγλικό κείμενο του ψηφίσματος αυτού κάνει λόγο για «branches and subsidiaries», που μπορούν να μεταφραστούν ως «υποκαταστήματα και θυγατρικές», διάκριση την οποία θεωρώ πιο διαφωτιστική από αυτήν του γαλλικού κειμένου.

10 — ΕΕ L 163, σ. 43.

11 — Κοινή θέση του Συμβουλίου, της 7ης Αυγούστου 2008 (ΕΕ L 213, σ. 58).

12 — Η Bank Melli, μητρική εταιρία της αναιρεσείουσας, άσκησε, καθόσον την αφορά, προσφυγή ακυρώσεως κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου (απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2009, T-390/08, Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2009, σ. II-3967). Άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου, πρωτοκολληθείσα στη Γραμματεία του Δικαστηρίου υπό τον αριθμό C-548/09 P, η οποία αποτελεί το αντικείμενο διαφορετικής εξέτασης από την παρούσα υπόθεση. Στην υπόθεση C-548/09 P, Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου, αναπτύσσονται σήμερα προτάσεις.

εφαρμογής, να αποφανθεί ότι δεν εφαρμόζεται δυνάμει του άρθρου 241 ΕΚ. Η αναιρεσείουσα ζητούσε επίσης την καταδίκη του Συμβουλίου στα δικαστικά έξοδα. Με διάταξη της 15ης Δεκεμβρίου 2008, αποφασίσθηκε η συνεκδίκαση των δύο υποθέσεων προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

14. Στην υπόθεση T-246/08, η αναιρεσείουσα προέβαλε δύο λόγους, έναν αντλούμενο από προσβολή της αρχής της αναλογικότητας, και τον άλλο αντλούμενο από την προσβολή της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Στην υπόθεση T-332/08, η αναιρεσείουσα υποστήριξε ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007 δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τυγχάνει υποχρεωτικής εφαρμογής, αλλά ότι, εάν επρόκειτο περί αυτού, θα ήταν αντίθετο προς την αρχή της αναλογικότητας και, συνεπώς, δεν θα εφαρμόζοταν δυνάμει του άρθρου 241 ΕΚ· εξάλλου, η αναιρεσείουσα προέβαλε μη τήρηση εκ μέρους του Συμβουλίου της υποχρέωσής του αιτιολογήσεως.

15. Με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο απέρριψε όλους τους λόγους που προβλήθηκαν στις δύο υποθέσεις και καταδίκασε την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο, περιλαμβανομένων των σχετικών με τις διαδικασίες λήψεως ασφαλιστικών μέτρων δικαστικών εξόδων¹³.

II – Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία και τα αιτήματα των διαδίκων

16. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2009, η Melli Bank άσκησε αναίρεση κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

17. Με τα αιτήματά της η αναιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, να δεχθεί τις ασηκηθείσες στις υποθέσεις T-246/08 και T-332/08 προσφυγές, να ακυρώσει το σημείο 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της προσβαλλομένης αποφάσεως, να κηρύξει ανεφάρμοστο το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 αν το Δικαστήριο διαπιστώσει ότι έχει δεσμευτική ισχύ και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα της αναίρέσεως και της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας.

18. Με το υπόμνημά τους αντικρούσεως, το Συμβούλιο, καθού πρωτοδίκως, η Γαλλική Δημοκρατία, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρεμβαίνοντες πρωτοδίκως υπέρ του Συμβουλίου, ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναίρέσεως και να καταδικάσει τη Melli Bank στα δικαστικά έξοδα.

19. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου επετράπη η κατάθεση υπομνήματος απαντήσεως. Όλοι οι λοιποί διάδικοι, πλην του Ηνωμένου Βασιλείου, κατέθεσαν υπόμνημα ανταπαντήσεως.

20. Πλην του Ηνωμένου Βασιλείου, έγινε ακρόαση όλων των διαδίκων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η οποία διεξήχθη ενώπιον του Δικαστηρίου στις 29 Μαρτίου 2011.

III – Ανάλυση

21. Στο πλαίσιο της παρούσας αναίρέσεως, η αναιρεσείουσα προβάλλει τέσσερις λόγους. Ο πρώτος λόγος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από προσβολή της αρχής της αναλογικότητας. Ο τρίτος λόγος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο κατά τη διατύπωση και την

¹³ — Συγκεκριμένα, η αναιρεσείουσα υπέβαλε ενώπιον του Πρωτοδικείου δύο αιτήσεις λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, μία στο πλαίσιο της αποφάσεως T-246/08 και την άλλη στο πλαίσιο της αποφάσεως T-332/08, με σκοπό να ανασταλεί ως προς αυτήν η εφαρμογή του σημείου 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της προσβαλλομένης αποφάσεως. Οι δύο αυτές αιτήσεις απορρίφθηκαν με τις από 27 Αυγούστου και 17 Σεπτεμβρίου 2008 διατάξεις του Προέδρου, με επιφύλαξη ως προς τα δικαστικά έξοδα.

εφαρμογή του κριτηρίου με σκοπό να καθοριστεί αν η μητρική εταιρία κατέχει σαφώς ή ελέγχει την αναιρεσείουσα κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου. Ο τέταρτος λόγος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την εκτίμηση, εκ μέρους του Πρωτοδικείου, της υποχρέωσης την οποία υπέχει το Συμβούλιο να αιτιολογήσει την απόφαση εγγραφής της αναιρεσείουσας στον κατάλογο των οντοτήτων των οποίων δεσμεύονται τα κεφάλαια. Για καλύτερη κατανόηση της γενικής δομής της αναιρέσεως, θα εξετάσω αρχικώς τον τρίτο λόγο.

A — Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, ο οποίος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την ερμηνεία του κριτηρίου καθορισμού του αν η αναιρεσείουσα «ανήκει ή ελέγχεται» υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007

1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων

22. Με τον λόγο αυτό, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την ερμηνεία, την οποία ακολούθησε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 119 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, του κριτηρίου για το οποίο γίνεται λόγος στο άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 και βάσει του οποίου το Συμβούλιο αποφάσισε τη δέσμευση των κεφαλαίων της. Κατ' ουσίαν, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο ορθώς έκρινε ότι επρόκειτο ακριβώς για το κατά πόσον η αναιρεσείουσα είναι αρκετά πιθανό να οδηγηθεί στην καταστρατήγηση του αποτελέσματος των μέτρων που εκδόθηκαν κατά της μητρικής εταιρίας, αλλά δεν εφάρμοσε ορθώς το κριτήριο αυτό, δίνοντας, μεταξύ άλλων, υπερβολική σημασία στην ικανότητα της Bank Mellī να διορίζει τους διευθυντές της αναιρεσείουσας, διότι τούτο δεν συνιστά αποφασιστικό παράγοντα για να καθοριστεί εάν ανήκει ή ελέγχεται από την Bank Mellī. Προς τούτο, η αναιρεσείουσα επαναλαμβάνει ορισμένα επιχειρήματα ως προς πραγματικά περιστατικά, ήδη προβληθέντα πρωτοδικώς, και τα οποία, μεταξύ άλλων, έχουν σκοπό να αμφισβητήσουν την απόρριψη εκ μέρους του Πρωτοδικείου της αποτελεσματικότητας εναλλακτικών μέτρων, ως επί το πλείστον *ex post*, τα οποία προέτεινε η αναιρεσείουσα. Το Πρωτοδικείο, μη εφαρμόζοντας ορθώς το προαναφερθέν κριτήριο, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο η οποία είχε ως αποτέλεσμα την παρακώλυση κάθε αναλύσεως ανά περίπτωση, αντιθέτως προς όσα προέβλεπε ωστόσο το Πρωτοδικείο στη σκέψη 69 της ίδιας αποφάσεως. Εξάλλου, η αναιρεσείουσα θεωρεί μη προσήκουσα την επίκληση, εκ μέρους του Πρωτοδικείου, της νομολογίας η οποία αφορά τις προϋποθέσεις καταλογισμού σε μητρική εταιρία της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς της θυγατρικής της, διότι, αντιθέτως προς τις προϋποθέσεις αυτές, η εφαρμογή κατά της αναιρεσείουσας τεκμηρίου σύμφωνα με το οποίο η μητρική της εταιρία ασκεί αποφασιστική επίδραση επειδή την κατέχει κατά 100 % θίγει τα δικαιώματά της άμυνας. Τούτο παραβιάζει τα εν λόγω δικαιώματα, διότι η Mellī Bank δεν είχε τη δυνατότητα να υποβάλει παρατηρήσεις στο Συμβούλιο ούτε να αντικρούσει τους ισχυρισμούς που διατυπώθηκαν σε βάρος της. Περαιτέρω, αν κριθεί ότι η θυγατρική μπορεί να καταστρατηγήσει τα περιοριστικά μέτρα που εκδόθηκαν κατά της μητρικής εταιρίας αντίκειται στην αρχή του τεκμηρίου αθωότητας όπως διατυπώνεται στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως της Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: ΕΣΔΑ) και στο άρθρο 48 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εν πάση περιπτώσει, η αναιρεσείουσα καταλήγει στο ότι το Συμβούλιο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο μη εφαρμόζοντας ορθώς το προσήκον κριτήριο όταν αποφάσισε να δεσμεύσει τα κεφάλαιά της βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007.

23. Το Συμβούλιο και οι λοιποί διάδικοι ζητούν την απόρριψη του παρόντος λόγου αναιρέσεως. Η Επιτροπή προβάλλει ότι η αναιρεσείουσα ζητεί νέα πραγματική εκτίμηση της διαφοράς χωρίς ωστόσο να έχει αποδείξει ουσιαστική ανακρίβεια ή αλλοίωση των πραγματικών περιστατικών, προκύπτουσα από την ανάλυση του Πρωτοδικείου. Η Γαλλική Δημοκρατία και η Επιτροπή θεωρούν ότι η αναιρεσείουσα, όταν προέβαλε τον παρόντα λόγο, δεν απέδειξε πλάνη περί το δίκαιο καταλογιστέα στο Πρωτοδικείο. Μολονότι η Γαλλική Δημοκρατία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή συντάσσονται, κατ' ουσίαν, με την προσέγγιση του Πρωτοδικείου, και κρίνουν ότι εφάρμοσε ορθώς

την σχετική με το δίκαιο του ανταγωνισμού νομολογία, προτείνουν ωστόσο ότι, δεδομένου ότι το κριτήριο παρουσιάζει χαρακτηριστικά εναλλακτικής λύσεως —«ελέγχεται ή ανήκει»—, και δεδομένου ότι προκύπτει σαφώς ότι η εν λόγω οντότητα ανήκει σε οντότητα ήδη περιληφθείσα στον κατάλογο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' ή β', του κανονισμού 423/2007, δεν απαιτείται το Συμβούλιο να προβεί σε συμπληρωματική εξέταση και να αποδείξει ότι η θυγατρική επίσης ελέγχεται, ούτε να αποδείξει ότι η θυγατρική μπορεί να καταστρατηγήσει τα μέτρα τα οποία αφορούν τη μητρική εταιρία. Ωστόσο, οι διάδικοι αυτοί δεν άντλησαν από το εν λόγω επιχείρημα ιδιαίτερες νομικές συνέπειες για την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως. Το Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι τα περιοριστικά μέτρα δεν ενέχουν, από απόψεως κοινοτικής νομολογίας, ποινικό χαρακτήρα και, επομένως, το επιχείρημα που αντλείται από την προσβολή του τεκμηρίου αθωότητας της αναιρεσείουσας δεν ασκεί επιρροή.

2. Εκτίμηση

24. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο καλείται να διευκρινίσει το κριτήριο που μπορεί να δικαιολογήσει την εγγραφή οντότητας δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007¹⁴. Επισημαίνω αμέσως ότι, όπως έκρινε το Πρωτοδικείο¹⁵, προκύπτει σαφώς από την κατά γράμμα διατύπωση του εδαφίου αυτού ότι η εγγραφή των εν λόγω οντοτήτων δεν δικαιολογείται λόγω της συμμετοχής τους ή της υποστηρίξεώς τους στην πολιτική διαδόσεως πυρηνικών όπλων της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν, αλλά μόνον από το γεγονός ότι οι εν λόγω οντότητες «που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» οντοτήτων οι οποίες, καθ' εαυτές και μόνον, έχουν αναγνωρισθεί ότι μετέχουν, συνδέονται άμεσα ή παρέχουν στήριξη στην εν λόγω πολιτική. Επιπλέον, το κριτήριο διατυπώνεται σαφώς εναλλακτικώς. Στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να ερμηνευθεί το κριτήριο της κατοχής υπό την έννοια του εν λόγω εδαφίου.

25. Από την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο έκρινε ότι απαιτείται να προβεί σε ενδελεχή ανάλυση του κριτηρίου της κατοχής. Αφού υπενθύμισε την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία διάταξη του δικαίου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύεται όχι μόνον υπό το πρίσμα της κατά γράμμα διατυπώσεώς της, αλλά επίσης υπό το πρίσμα του πλαισίου της και των στόχων που επιδιώκει¹⁶, έκρινε ότι, όσον αφορά το γεγονός κατοχής από οντότητα της οποίας δεσμεύονται τα κεφάλαια δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού, μπορεί να μην αρκεί μόνον η τυπική κατοχή. Θεωρώ εύλογη την άποψη αυτή, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι όλες οι προϋποθέσεις κατοχής δεν συνοψίζονται όλες, όπως εν προκειμένω, σε συμμετοχή της μητρικής εταιρίας κατά 100 % στο κεφάλαιο της θυγατρικής της. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή, υφίσταται τεκμήριο ότι η πλήρης κατοχή συντάσσεται με την ικανότητα της μητρικής εταιρίας να επηρεάζει την πολιτική λήψεως αποφάσεων της θυγατρικής της, ενώ, σε περιπτώσεις μικρότερης συμμετοχής στο κεφάλαιο της θυγατρικής, η εν λόγω ικανότητα μπορεί να είναι λιγότερο προφανής.

26. Επομένως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι «πρέπει να αναζητηθεί αν, λόγω του ότι ανήκει στην [Bank Mellī], η προσφεύγουσα είναι αρκετά πιθανό να οδηγηθεί στην καταστρατήγηση του αποτελέσματος των μέτρων που εκδόθηκαν κατά της μητρικής της εταιρίας»¹⁷. Αντί για μια αυστηρώς γραμματική ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως, σύμφωνα με την οποία η διαπίστωση και μόνον της κατοχής αρκεί για να δικαιολογήσει την εγγραφή μιας οντότητας στον κατάλογο, το Πρωτοδικείο προτίμησε μια τελεολογική ερμηνεία, λαμβάνοντας υπόψη τον επιδιωκόμενο από τον κανονισμό σκοπό. Στο συγκεκριμένο αυτό πλαίσιο, το Πρωτοδικείο, τονίζοντας την ιδιαιτερότητα του τομέα εντός του οποίου ελήφθη το επιβαρύνον την αναιρεσείουσα περιοριστικό μέτρο, εμπνεύστηκε από τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τον καταλογισμό της αντίθετης προς τον ανταγωνισμό συμπεριφοράς

14 — Άρθρο παρατεθέν στο σημείο 6 των παρούσων προτάσεων.

15 — Βλ. σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

16 — Βλ. σκέψεις 61 και 120 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

17 — Σκέψη 121 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

θυγατρικής στη μητρική εταιρία. Όπως είχα προσφάτως την ευκαιρία να υπενθυμίσω σε άλλο πλαίσιο¹⁸, από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι, στην ειδική περίπτωση κατά την οποία μητρική εταιρία κατέχει το 100 % του κεφαλαίου της θυγατρικής της η οποία διέπραξε παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού της Ένωσης, αφενός, η μητρική εταιρία μπορεί να ασκεί αποφασιστική επιρροή επί της συμπεριφοράς της θυγατρικής της¹⁹, και, αφετέρου, υφίσταται μαχητό τεκμήριο ότι η εν λόγω μητρική εταιρία ασκεί όντως τέτοια επιρροή²⁰.

27. Θεωρώ ότι η προσέγγιση του Πρωτοδικείου είναι προφανώς συνετή, τούτο δε για δύο λόγους. Πρώτον, με την ερμηνεία στην οποία προέβη, καθίσταται δυνατή η υπέρβαση της αυτόματης εφαρμογής του κριτηρίου της κατοχής και η αναζήτηση της αναλύσεως των συνεπειών επί της λειτουργίας και της διαδικασίας λήψεως αποφάσεων της θυγατρικής. Δεύτερον, δεν έκανε μεταφορά της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με το δίκαιο του ανταγωνισμού αλλά, έχοντας αντιθέτως συνείδηση των θεμελιωδών διαφορών μεταξύ των δύο τομέων, απλώς εμπνεύστηκε από αυτήν. Σύμφωνα με διαπίστωση του Πρωτοδικείου, η οποία δεν αμφισβητήθηκε ούτε ενώπιόν του ούτε επ' ευκαιρία της αναιρέσεως, η Bank Mellī κατέχει κατά 100 % την αναιρεσείουσα —εκ του οποίου συνομολογείται ότι ενεγράφη στον κατάλογο των οντοτήτων, των οποίων τα κεφάλαια πρέπει να δεσμευθούν δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 423/2007— η δε Bank Mellī δύναται, βάσει αυτού, να διορίζει τους διευθυντές της²¹. Υπό τις συνθήκες αυτές, είναι ακριβές να θεωρείται ότι η αναιρεσείουσα παρουσιάζει μη αμελητέο κίνδυνο, ο οποίος συνάγεται φυσικώς από το γεγονός ότι ανήκει πλήρως στη μητρική της και επιβεβαιώνεται από το επιχείρημα που αντλείται από τον κάτοχο της εξουσίας διορισμού των διευθυντών, να καταστρατηγήσει τα μέτρα που έχουν εκδοθεί κατά της μητρικής της εταιρίας.

28. Το Πρωτοδικείο, εμμένοντας στη βούλησή του να υπερβεί την αυστηρώς τυπική προσέγγιση του κριτηρίου της κατοχής, εξακολούθησε την ανάλυσή του αναζητώντας κατά πόσον προκύπτουν από τη δικογραφία και, ευρύτερα από τις σχέσεις μεταξύ της αναιρεσείουσας και της μητρικής της εταιρίας, εξαιρετικές περιστάσεις δυνάμενες να αντισταθμίσουν την επιρροή που ασκεί η Bank Mellī στη θυγατρική της μέσω του διορισμού των διευθυντών της. Συναφώς, κάθε ένα από τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας εξετάστηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου, αλλά κανένα δεν παρέσχε προφανώς επαρκές επίπεδο εγγυήσεως. Ακόμη και αν υποτεθεί ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο, στο στάδιο της αναιρέσεως, να αποφανθεί εκ νέου επί των επιχειρημάτων αυτών, τα οποία νομίζω ότι εμπίπτουν μάλλον σε ουσιαστική εκτίμηση παρά σε νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών, πρέπει επομένως να επιβεβαιώσει τη θέση του Πρωτοδικείου καθόσον από τις σκέψεις 125 έως 128 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα είτε επικαλέσθηκε υφιστάμενα στοιχεία, αλλά ανεπαρκή για να απαλειφθεί κάθε κίνδυνος καταστρατηγήσεως, είτε πρότεινε μέτρα των οποίων ο απλός προοπτικός χαρακτήρας —αν μη υποθετικός— εμποδίζει το Δικαστήριο να έχει πλήρη γνώση της καταστάσεως ώστε να κρίνει τη δυνατότητα υλοποίησώς τους και την αποτελεσματικότητά τους.

29. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, δυσκόλως, κατά συνέπεια, αντιλαμβάνομαι το επιχείρημα της αναιρεσείουσας ότι η συλλογιστική του Πρωτοδικείου ευνοεί την αυτόματη εφαρμογή του κριτηρίου της κατοχής σε βάρος μιας ανά περίπτωση αναλύσεως, διότι, μολονότι είναι αληθές ότι, από το γεγονός ότι η αναιρεσείουσα ανήκει κατά 100 % στη μητρική εταιρία, μπορεί να προκύπτει ότι η μητρική εταιρία ασκεί οπωσδήποτε στη θυγατρική επιρροή η οποία μπορεί να αποβεί καθοριστική, το Πρωτοδικείο αναζήτησε ακριβώς τα στοιχεία βάσει των οποίων θα μπορούσε να κρίνει συναφώς —εν προκειμένω, τον διορισμό των διευθυντών της αναιρεσείουσας από τη μητρική εταιρία και τη συνακόλουθη ύπαρξη αληθούς κινδύνου καταστρατηγήσεως των μέτρων που έχουν εκδοθεί κατά της

18 — Βλ. σημείο 10 των προτάσεών μου στην υπόθεση *Arkema* κατά Επιτροπής (C-520/09 P, εκκρεμεί ενώπιον του Δικαστηρίου).

19 — Αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, *I.C.I.* κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 99, σκέψεις 136 και 137), και της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, C-97/08 P, *Akzo Nobel* κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2009, σ. I-8237, σκέψη 60).

20 — Βλ. αποφάσεις *Akzo Nobel* κ.λπ. κατά Επιτροπής (προπαρατεθείσα, σκέψη 60), και της 20ής Ιανουαρίου 2011, C-90/09 P, *General Química* κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2011, σ. I-1, σκέψη 39).

21 — Βλ. σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

Bank Melli—, συγχρόνως ανέλυσε τις λοιπές περιστάσεις που μπορεί να αμβλύνουν τη διαπίστωση αυτή και, σύμφωνα με την ίδια τη διατύπωση του Πρωτοδικείου, να αντισταθμίσουν την αποφασιστική επιρροή της μητρικής εταιρίας. Επομένως, νομίζω ότι η απορρέουσα εξ αυτών λύση είναι προσαρμοσμένη τόσο στο ιδιαίτερο πλαίσιο εντός του οποίου επήλθαν εν προκειμένω τα περιοριστικά μέτρα και στην ιδιαίτερη κατάσταση της αναιρεσεύουσας ως προς τη φύση, την έκταση και την ένταση των σχέσεών της με τη μητρική της εταιρία.

30. Το εφαρμοσθέν από το Πρωτοδικείο στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση κριτήριο δεν αντιφάσκει με την εναλλακτική διατύπωση του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007, διότι, συγκεκριμένα, αυτό που πρόκειται να στοιχειοθετηθεί μέσω του κριτηρίου της κατοχής είναι ο κίνδυνος της επιρροής που ασκεί η μητρική εταιρία στη θυγατρική της. Επομένως, η εν λόγω έννοια της επιρροής είναι προφανώς ουσιωδώς διαφορετική από την έννοια του ελέγχου.

31. Η ιδιαιτερότητα της καταστάσεως της αναιρεσεύουσας, της οποίας τα κεφάλαια δεσμεύτηκαν όχι επειδή μετέχει ή στηρίζει τη διάδοση πυρηνικών όπλων στο Ιράν, αλλά μόνον επειδή είναι θυγατρική ανήκουσα σε τέτοια οντότητα, απαιτεί από το Συμβούλιο κατά πρώτον, κατόπιν από τον δικαστή της Ένωσης να προβούν σε εμπεριστατωμένη ανάλυση της περιπτώσεώς της όπως στην περίπτωση όλων των οντοτήτων που έχουν εγγραφεί στον κατάλογο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007. Ωστόσο, μπορεί να υποθεθεί ότι η απόφαση του Συμβουλίου περί δεσμεύσεως των κεφαλαίων της αναιρεσεύουσας στηρίχθηκε σε ένα είδος τεκμηρίου κατά το οποίο θυγατρική ανήκουσα κατά 100 % σε οντότητα μετέχουσα ή υποστηρίζουσα τη διάδοση πυρηνικών όπλων η οποία, επιπροσθέτως, ασκεί δραστηριότητες στον χρηματοπιστωτικό τομέα διατρέχει αληθείς κινδύνους να υποστεί πιέσεις εκ μέρους της μητρικής εταιρίας, παροτρύνοντάς την να καταστρατηγήσει τα περιοριστικά μέτρα που έχουν εκδοθεί σε βάρος της. Υπενθυμίζω ότι το τεκμήριο αυτό παίζει ρόλο μόνο σε περιπτώσεις πλήρους κατοχής της θυγατρικής από την μητρική εταιρία και, όπως υπενθύμισε το Πρωτοδικείο, είναι μαχητό. Εν πάση περιπτώσει όμως, η αναιρεσεύουσα υποστηρίζει ότι, αν πρόκειται περί αυτού, παραβιάστηκαν τα δικαιώματά της άμυνας, διότι ουδέποτε της δόθηκε η δυνατότητα να αμφισβητήσει το τεκμήριο αυτό, μεταξύ άλλων, προ της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως.

32. Συναφώς, επισημαίνω ότι κατά πάγια νομολογία, με την ευκαιρία εκδόσεως μιας πρώτης αποφάσεως περί δεσμεύσεως κεφαλαίων, το Συμβούλιο τηρεί την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως αν γνωστοποιεί στους ενδιαφερομένους τους λόγους που το οδήγησαν στην έκδοση της εν λόγω αποφάσεως σε βάρος τους κατά τον χρόνο λήψεως του μέτρου ή το ταχύτερο δυνατόν²². Πλέον ευρέως, το Δικαστήριο έχει δεχθεί ότι τα δικαιώματα άμυνας, όπως πρέπει να διασφαλίζονται διά της προηγούμενης διαδικασίας δεν είναι απόλυτα και ότι, παρουσία περιοριστικών μέτρων, κοινοποίηση αιτιάσεων πριν από την εγγραφή οντότητας στον κατάλογο «θα περιόριζε την αποτελεσματικότητα των μέτρων περί δεσμεύσεως κεφαλαίων» και ότι «τέτοια μέτρα πρέπει, ως εκ της φύσεώς τους, να επιβάλλονται αιφνιδιαστικώς»²³. Αν, επικαλούμενη πολύ γενικώς την παραβίαση των δικαιωμάτων της άμυνας, η αναιρεσεύουσα σκοπεί να αμφισβητήσει τη μη ύπαρξη προηγούμενης ακροάσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ακρόαση αυτή δεν απαιτείται εκ μέρους του Συμβουλίου στην παρούσα υπόθεση για λόγους αφορώντες την ιδιαιτερότητα των περιοριστικών μέτρων καθώς και τη διατήρηση της αποτελεσματικότητάς τους. Κατά τα λοιπά, αρκεί να ληφθεί υπόψη η ανακοίνωση που δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* την επομένη της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως για να διαπιστωθεί ότι η αναιρεσεύουσα μπορούσε να ζητήσει εκ νέου εξέταση από το Συμβούλιο²⁴. Εξάλλου, η αναιρεσεύουσα διατύπωσε ενώπιον του Πρωτοδικείου διάφορα επιχειρήματα με σκοπό να αμφισβητήσει τον ισχυρισμό ότι, λόγω των δεσμών που την

22 — Απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, C-402/05 P και C-415/05 P, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 2008, σ. I-6351, σκέψη 336). Η μη τήρηση της υποχρέωσής αιτιολογήσεως, καθεαυτή, αποτελεί το αντικείμενο διαφορετικού λόγου αναιρέσεως, εν προκειμένω του τετάρτου (βλ. σημεία 55 επ. των παρουσών προτάσεων).

23 — Προαναφερθείσα απόφαση Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (σκέψεις 339 και 340).

24 — Ανακοίνωση της 24ης Ιουνίου 2008 προς τα πρόσωπα, τις οντότητες, τους φορείς που έχουν περιληφθεί στον κατάλογο προσώπων, οντοτήτων και φορέων για τα οποία εφαρμόζεται το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007 (πάρτημα V) (EE C 159, σ. 1).

συνδέουν με την Bank Mellì, μπορούσε να καταστρατηγήσει τα περιοριστικά μέτρα που εκδόθηκαν κατά της Bank Mellì, επιχειρήματα τα οποία το Πρωτοδικείο εξέτασε ένα προς ένα, κρίνοντας επομένως ότι διέθετε επαρκή στοιχεία συναφώς. Κατόπιν όλων αυτών των στοιχείων, η αιτίαση που αντλείται από παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας της αναιρεσείουσας δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

33. Τέλος, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η συλλογιστική του Πρωτοδικείου θίγει το τεκμήριο αθωότητάς της, εφόσον εκκινεί από το σκεπτικό ότι θα υιοθετήσει οπωσδήποτε συμπεριφορά αντίθετη προς το περιεχόμενο του κανονισμού 423/2007. Επ' αυτού, υπενθυμίζω απλώς δύο στοιχεία. Αφενός, το Πρωτοδικείο εκφράστηκε πάντοτε με εξαιρετική σύνεση, κρίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι «η προσφεύγουσα είναι αρκετά πιθανό να οδηγηθεί σε καταστρατήγηση του αποτελέσματος των μέτρων που εκδόθηκαν κατά της μητρικής της εταιρίας»²⁵ και κάνοντας λόγο για «μη αμελητέο κίνδυνο να δύναται η [Bank Mellì] να επιβάλει στην προσφεύγουσα την πραγματοποίηση απαγορευόμενων συναλλαγών»²⁶. Επομένως, η ευθύνη της καταστρατηγήσεως βαρύνει περισσότερο τη μητρική εταιρία παρά την αναιρεσείουσα, η οποία θεωρείται μάλλον ως μη έχουσα τα μέσα να αμυνθεί στην πίεση που της ασκείται. Αφετέρου, το Δικαστήριο ουδέποτε έκρινε ότι περιοριστικά μέτρα όπως τα επίδικα στην υπόθεσή μας συνιστούν ποινικές κυρώσεις, αλλά μόνο συντηρητικά μέτρα²⁷ ως προς τα οποία δεν ασκεί επιρροή το τεκμήριο αθωότητας, εφόσον δεν έχει απαγγελθεί τυπικώς κατηγορία στην αναιρεσείουσα²⁸.

34. Για το σύνολο των προεκτεθέντων λόγων, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

B — Επί του πρώτου λόγου, ο οποίος αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο στην ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 και επί του δευτέρου λόγου, ο οποίος αντλείται από προσβολή της αρχής της αναλογικότητας

1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων

35. Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου, η αναιρεσείουσα σκοπεί να αμφισβητήσει την κρίση του Πρωτοδικείου ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 υποχρεώνει το Συμβούλιο να δεσμεύει τα κεφάλαια όλων των οντοτήτων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο οντοτήτων οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί ότι μετέχουν ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων στο Ιράν. Κατ' ουσίαν, η αναιρεσείουσα προβάλλει ότι το Πρωτοδικείο αντιφάσκει αναγνωρίζοντας τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της εν λόγω διατάξεως²⁹ κρίνοντας ότι το Συμβούλιο έχει εξουσία εκτιμήσεως των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως για να καθορίσει ποιες οντότητες έχουν την ιδιότητα οντοτήτων «που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» υπό την έννοια του εν λόγω άρθρου³⁰. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός προβλέπει εξατομικευμένη προσέγγιση της εγγραφής η οποία δεν απαιτεί αυτομάτως και υποχρεωτικώς τη δέσμευση των κεφαλαίων όλων των οντοτήτων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο, όπως αποδεικνύει το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 423/2007, κατά το οποίο το Συμβούλιο πρέπει να γνωστοποιεί στην οικεία οντότητα βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', τους λόγους της εγγραφής της στον κατάλογο των οντοτήτων των οποίων πρέπει να δεσμευθούν τα κεφάλαια. Το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι το εν λόγω άρθρο έχει δεσμευτική ισχύ για το Συμβούλιο, ενώ το Συμβούλιο έχει εξουσία εκτιμήσεως για να

25 — Σκέψη 121 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

26 — Σκέψη 124 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

27 — Προπαρατεθείσα απόφαση Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (σκέψη 358).

28 — Αντιθέτως προς το άρθρο 48, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που δεν ίσχυε κατά χρόνο εκδόσεως της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ΕΣΔΑ προβλέπει ότι το τεκμήριο αθωότητας πρέπει να διασφαλίζεται σε «παν πρόσωπον κατηγορούμενον επί *αδικήματι*» (η υπογράμμιση δική μου).

29 — Σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

30 — Σκέψεις 64 και 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

καθορίσει αν θυγατρική, ακόμη και αν ανήκει πλήρως στη μητρική εταιρία, πληροί τα κριτήρια που θέτει η διάταξη αυτή. Η μη ομοιόμορφη πρακτική του Συμβουλίου, η οποία, μεταξύ άλλων, οδήγησε στην εγγραφή μόνο δύο από τις είκοσι θυγατρικές της Bank Melli, απεικονίζει απόλυτα ότι το Συμβούλιο δεν ενέγραψε αυτομάτως όλες τις οντότητες τις οποίες κατέχει η Bank Melli. Επομένως, το Συμβούλιο διαθέτει σαφώς περιθώριο εκτιμήσεως για να αποφασίσει την εγγραφή των οντοτήτων στον πίνακα και, συνεπώς, η εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 δεν είναι υποχρεωτική, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο. Η αναιρεσείουσα ολοκληρώνει την επιχειρηματολογία της επί του σημείου αυτού προβάλλοντας ότι το Συμβούλιο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εγγράφοντας την αναιρεσείουσα στον κατάλογο, καθόσον εσφαλμένως έκρινε ότι υποχρεούται να το πράξει βάσει επιτακτικής διατάξεως.

36. Δεύτερον, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι εφόσον το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας, δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως υποχρεωτική διάταξη (δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως) και, επικουρικός, αν το Δικαστήριο πρέπει να επιβεβαιώσει τον υποχρεωτικό χαρακτήρα του, αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας (δεύτερος λόγος αναιρέσεως), αντιθέτως προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο. Εν πάση περιπτώσει, εδώ τίθεται το ζήτημα της συμβατότητας του εν λόγω άρθρου με την αρχή της αναλογικότητας, εφόσον η αναιρεσείουσα, στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, παραπέμπει στα επιχειρήματα που ανέπτυξε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου επί του ίδιου ζητήματος. Αφενός, και αντιθέτως προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο, ο ανάλογος χαρακτήρας του εν λόγω άρθρου πρέπει να εκτιμηθεί με βάση τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, μεταξύ των οποίων το ψήφισμα 1803 (2008)³¹. Με το ψήφισμα αυτό, το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν έκρινε ότι πρέπει να δεσμευθούν τα κεφάλαια της αναιρεσείουσας, αλλά απλώς απαίτησε τον έλεγχο των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων της μητρικής της εταιρίας, όπερ τείνει να αποδείξει ότι μπορούν να ληφθούν λιγότερο δεσμευτικά μέτρα από αυτά που αποφάσισε το Συμβούλιο χωρίς ωστόσο να απειληθεί η υλοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού. Αφετέρου, ο κανονισμός 423/2007 περιλαμβάνει διατάξεις προβλέπουσες άλλα μέτρα πλην της δεσμεύσεως κεφαλαίων³², που είναι εναλλακτικά μέτρα τα οποία, μολονότι *ex post*, μπορούν απολύτως να τύχουν εφαρμογής, το δε Συμβούλιο δεν απέδειξε ότι τα μέτρα αυτά, όσον αφορά την αναιρεσείουσα, είναι λιγότερο αποτελεσματικά από τη δέσμευση κεφαλαίων. Η αναιρεσείουσα παρατηρεί ότι η ίδια, στο πλαίσιο της ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγής, προέτεινε τη λήψη εναλλακτικών μέτρων τα οποία το Πρωτοδικείο δεν δέχθηκε, κρίνοντας ότι η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε την αποτελεσματικότητά τους λαμβανομένου υπόψη του θεμιτώς επιδιωκόμενου σκοπού και ενώ μάλιστα εναπόκειται στο Συμβούλιο να αποδείξει ότι δεν ήταν αποτελεσματικά³³. Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο δεν απέδωσε επαρκή σημασία στην πρακτική του Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία η δέσμευση των κεφαλαίων των οντοτήτων που ανήκουν σε οντότητες οι οποίες μετέχουν ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων δεν είναι αυτόματη, η δε αναιρεσείουσα υπενθυμίζει ότι όλες οι θυγατρικές της Bank Melli δεν αποτελούν το αντικείμενο τέτοιου περιοριστικού μέτρου.

37. Το Συμβούλιο, η Γαλλική Δημοκρατία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή θεωρούν ότι η προσκομισθείσα από το Πρωτοδικείο ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 είναι ορθή. Τόσο από την κατά γράμμα διατύπωση της εν λόγω διατάξεως όσο και από τη γενική οικονομία του άρθρου 7, παράγραφος 2, προκύπτει ότι τα κεφάλαια των οντοτήτων που έχουν αναγνωρισθεί ότι «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» πρέπει να δεσμευθούν. Επομένως, η εξουσία εκτιμήσεως του Συμβουλίου ασκείται με την ευκαιρία του ελέγχου ότι πληρούνται τα κριτήρια της εφαρμογής του στοιχείου δ'. Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο ενδεικτικώς, ανέφερε έναν ορισμένο αριθμό λυσιτελών κριτηρίων τα οποία μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Συμβούλιο στο πλαίσιο αυτό. Η μη ομοιόμορφη πρακτική του Συμβουλίου δεν δύναται να διακυβέυσει την ερμηνεία αυτή, εφόσον το Συμβούλιο δεν είναι σε θέση να καθορίσει όλες τις

31 — Βλ. σημείο 9 των παρουσών προτάσεων.

32 — Η αναιρεσείουσα παραθέτει, συναφώς, τα άρθρα 5, 7, παράγραφοι 3 και 4, 13 και 16 του κανονισμού 423/2007.

33 — Τα εν λόγω εναλλακτικά μέτρα που προέτεινε η αναιρεσείουσα περιλαμβάνονται στη σκέψη 87 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και απορρίφθηκαν στην σκέψη 107 της αποφάσεως αυτής.

οντότητες που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο οντότητας η οποία έχει αναγνωρισθεί ότι μετέχει ή παρέχει στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων. Εν πάση περιπτώσει, η Επιτροπή τονίζει ότι συμπεριφορά του Συμβουλίου ενδεχομένως αντίθετη προς τον κανονισμό 423/2007 δεν μπορεί να στηρίξει οιαδήποτε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της αναιρεσείουσας. Η Γαλλική Δημοκρατία προσθέτει ότι εφόσον η δέσμευση εφαρμόζεται αυτομάτως στις οντότητες που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο, δεν απαιτείται ονομαστικός καθορισμός τους στο παράρτημα. Περαιτέρω, οι εν λόγω διάδικοι υποστηρίζουν ότι το Πρωτοδικείο ορθώς εφάρμοσε την αρχή της αναλογικότητας και ορθώς έκρινε, αφενός, ότι το ψήφισμα 1803 (2008) δεν αποτελεί κριτήριο με βάση το οποίο πρέπει να εκτιμηθεί ο ανάλογος χαρακτήρας της προσβαλλομένης αποφάσεως και, αφετέρου, ότι η δέσμευση κεφαλαίων οντοτήτων που ανήκουν σε οντότητες που έχουν αναγνωρισθεί ότι μετέχουν ή παρέχουν στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων είναι ανάλογη με τον επιδιωκόμενο θεμιτό σκοπό. Ομοφώνως ζητούν την απόρριψη του πρώτου και του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, το δε Συμβούλιο βαίνει μέχρι του σημείου να θεωρήσει ότι η αναιρεσείουσα ζητεί, με μη προσήκοντα τρόπο στο πλαίσιο της αναιρέσεως, νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών.

2. Εκτίμηση

α) Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου

38. Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζω ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 θεσπίζει ότι «[τ]ο παράρτημα V περιλαμβάνει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, τις οντότητες και τους οργανισμούς, που δεν καλύπτονται από το παράρτημα IV [...] ως νομικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμοί οι οποίοι τελούν υπό την κατοχή, τον έλεγχο προσώπου, οντότητας ή οργανισμού, [που μετέχει, ως άμεσα συνδεδεμένος ή παρέχων στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων] συμπεριλαμβανομένου με παράνομα μέσα».

39. Παρατηρώ ότι η εκ μέρους του Πρωτοδικείου ερμηνεία της επίδικης διατάξεως κατευθύνθηκε από τη νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της διατάξεως, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος³⁴.

40. Από το γράμμα του εν λόγω άρθρου προκύπτει ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ δύο στοιχείων. Η δέσμευση κεφαλαίων είναι ασφαλώς υποχρεωτική, όπως προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 2 *ab initio*, με τη χρήση της λέξεως «δεσμεύονται», αλλά μόνον αφού το Συμβούλιο καθορίσει τις οντότητες που έχουν αναγνωρισθεί ότι «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο», η δε αναγνώριση αυτή ανοίγει επομένως την οδό για την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση της ατομικής καταστάσεως κάθε μίας από τις οντότητες τις οποίες μπορεί να αφορά βάσει του στοιχείου δ' του άρθρου 7, παράγραφος 2. Επομένως, συντάσσομαι με την κρίση του Πρωτοδικείου ότι το εν λόγω εδάφιο «επιβάλλει στο Συμβούλιο τη δέσμευση των κεφαλαίων μιας οντότητας που “ανήκει ή ελέγχεται” από οντότητα που έχει αναγνωρισθεί ως μετέχουσα στη διάδοση πυρηνικών όπλων υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος [2], στοιχεία α' ή β', του ίδιου κανονισμού, το δε Συμβούλιο εκτιμά ανά περίπτωση αν οι οικείες οντότητες έχουν την ιδιότητα οντότητας “που βρίσκεται στην ιδιοκτησία ή την κατοχή ή τελεί υπό τον έλεγχο”»³⁵.

41. Η επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας με σκοπό την αμφισβήτηση της ερμηνείας του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 είναι λίγο ασαφής και στηρίζεται προφανώς, κατ' ουσίαν, σε ελλιπή ή εσφαλμένη κατανόηση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Η αναιρεσείουσα θεωρεί, μεταξύ άλλων, ότι το Πρωτοδικείο, κρίνοντας στη σκέψη 63, ότι «η επέκταση του μέτρου της

34 — Βλ. σκέψη 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

35 — Σκέψη 67 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

δεσμεύσεως κεφαλαίων στις οντότητες που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο είναι υποχρεωτική», διατύπωσε τον υποχρεωτικό χαρακτήρα της εν λόγω διατάξεως. Ωστόσο, όπως μόλις απέδειξα, η σκέψη 63 είναι απλώς ένα στάδιο στη συλλογιστική του Πρωτοδικείου που καθορίζει την τελική ερμηνεία του εν λόγω άρθρου στη σκέψη 67 την οποία μόλις ανέφερα, στην οποία διατυπώνεται η ανά περίπτωση εκτίμηση εκ μέρους του Συμβουλίου.

42. Κατά την αναιρεσείουσα, εφόσον το Πρωτοδικείο έκανε επίσης μνεία λυσιτελών κριτηρίων που μπορούν να ληφθούν υπόψη από το Συμβούλιο με την ευκαιρία της εκτιμήσεως του κατά πόσον οντότητα «ανήκει ή ελέγχεται»³⁶, τούτο σημαίνει ότι δεν έκρινε επαρκές, ώστε να συμπεριληφθούν αυτομάτως στο παράρτημα V, το γεγονός ότι θυγατρική βρίσκεται στην ιδιοκτησία ή την κατοχή ή τελεί υπό τον έλεγχο οντότητας η οποία φέρεται ότι παρέχει στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων. Ωστόσο, αφενός, το σχετικό απόσπασμα της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως αναφέρει τα κριτήρια που μπορούν να ληφθούν υπόψη για να εκτιμηθεί η ιδιότητα οντότητας «που βρίσκεται στην ιδιοκτησία ή την κατοχή ή τελεί υπό τον έλεγχο», η οποία είναι έννοια σαφώς ευρύτερη από την έννοια απλώς θυγατρικής· και, αφετέρου, η μνεία των εν λόγω κριτηρίων εκτιμήσεως ουδόλως αντιφάσκει με το αρχικό σκεπτικό, το οποίο αφορά την υποχρεωτική δέσμευση κεφαλαίων αλλά μόνον κατά των οντοτήτων οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί ότι «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο», άλλως ειπείν, πληρούν τα κριτήρια της εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007. Τα κριτήρια αυτά, τα οποία αναφέρονται ενδεικτικώς από το Πρωτοδικείο και στα οποία επιθυμώ να προσθέσω τον τομέα δραστηριότητας της εν λόγω οντότητας³⁷, είναι αυτά που πρέπει να καθοδηγούν το Συμβούλιο όταν προβαίνει στην αναγνώριση της εν λόγω οντότητας ως «ανήκουσας ή ελεγχόμενης» υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 και είναι απολύτως συμβατά με την ιδέα της ανά περίπτωση εκτιμήσεως των ατομικών καταστάσεων.

43. Επομένως, η επέκταση του μέτρου της δεσμεύσεως κεφαλαίων στις οντότητες τις οποίες αφορά το εν λόγω άρθρο είναι υποχρεωτική μόνον καθόσον το Συμβούλιο κρίνει ότι βρίσκεται ενώπιον οντότητας η οποία «ανήκει ή ελέγχεται» υπό την έννοια της διατάξεως αυτής. Εξάλλου, η ερμηνεία αυτή συντάσσεται με την παραδοσιακώς αναγνωριζόμενη συναφώς στο Συμβούλιο εξουσία εκτιμήσεως. Κατά την άποψή μου, η σύγχυση της αναιρεσείουσας προέρχεται από το γεγονός ότι προέβη μόνο σε κατά γράμμα ανάγνωση του εν λόγω άρθρου. Στηρίζεται στη μη ομοιόμορφη πρακτική του Συμβουλίου για να αποδείξει ότι όλες οι οντότητες τις οποίες κατέχει η Bank Melli δεν ενεγράφησαν και, επομένως, τούτο σημαίνει ότι το Συμβούλιο δεν υποχρεούται να δεσμεύει τα κεφάλαια όλων των οντοτήτων που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007.

44. Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

45. Αφενός, το Συμβούλιο πρέπει, κατά το άρθρο αυτό, να δεσμεύει τα κεφάλαια των οντοτήτων οι οποίες «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» υπό την προϋπόθεση ότι τις έχει αναγνωρίσει ως τέτοιες. Η υποχρέωση του Συμβουλίου να επεκτείνει τα μέτρα δεσμεύσεως κεφαλαίων στις εν λόγω οντότητες οι οποίες «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον

36 — Μεταξύ των οποίων είναι το επίπεδο λειτουργικής ανεξαρτησίας της εν λόγω οντότητας ή οι συνέπειες της εποπτείας στην οποία υπόκειται από τη δημόσια αρχή (βλ. σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

37 — Στη σκέψη 69 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο αποκλείει από τα σχετικά κριτήρια τη φύση της δραστηριότητας της οικείας οντότητας. Μολονότι δεν πιστεύω ότι πρέπει να καταστεί αποκλειστικό κριτήριο, είμαι ωστόσο πεπεισμένος ότι η δραστηριότητα της οντότητας είναι λυσιτελές κριτήριο, όπως πιστοποιεί προδήλως η κατάσταση της αναιρεσείουσας και όπως επιβεβαίωσε το Συμβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

έλεγχο» είναι εγγενώς συνδεδεμένη με την ικανότητα του θεσμικού οργάνου να τις καθορίσει. Εξάλλου, το Συμβούλιο υπενθύμισε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι, από το 2010, επεκτάθηκαν περιοριστικά μέτρα σε δεκαπέντε περίπου νέες οντότητες οι οποίες «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» της Bank Melli³⁸.

46. Αφετέρου, το κριτήριο της κατοχής ή του ελέγχου δεν μπορεί, όπως απέδειξα ανωτέρω, να ερμηνευθεί ως αυστηρώς τυπικό κριτήριο. Θεωρώ ότι η μνεία, στο κείμενο του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007, της ιδέας της αναγνώρισης είναι κατά μείζονα λόγο λυσιτελής στην παρούσα υπόθεση, η οποία παραδοσιακά παρουσιάζεται ως σύστημα «ευφών κυρώσεων» το οποίο, κατ' αρχήν, πρέπει να αφορά μόνον τα πρόσωπα και τις οντότητες που δικαιολογούν αυστηρά την αναγνώριση αυτή. Με άλλα λόγια, πρέπει υποχρεωτικώς να δεσμεύονται μόνον τα κεφάλαια των οντοτήτων τις οποίες έχει αναγνωρίσει το Συμβούλιο ότι «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του εν λόγω κανονισμού. Όπως προέτεινα στο πλαίσιο της αναλύσεως του τρίτου λόγου αναιρέσεως, το γεγονός ότι μια οντότητα «βρίσκεται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελεί υπό τον έλεγχο» πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου με τον κανονισμό 423/2007 σκοπού. Η κατοχή και ο έλεγχος για τα οποία κάνει λόγο το άρθρο αυτό πρέπει επομένως να εξεταστούν αυτοτελώς σε σχέση με την κοινή συνήθη σημασία των δύο αυτών εννοιών. Οντότητες μπορούν να θεωρηθούν ότι «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» υπό την έννοια του κανονισμού 423/2007 όταν ο φυσικός προορισμός είναι η παροχή στηρίξεως στη διάδοση πυρηνικών όπλων του ιρανικού Κράτους λόγω του ότι ανήκουν πλήρως (κατά 100 %) στη μητρική εταιρία, αλλά δεν μπορούν να θεωρηθούν τέτοιες οντότητες αν από την, μολονότι πλειοψηφική, συμμετοχή της μητρικής εταιρίας στο κεφάλαιο προκύπτει ότι η ασκουμένη επιρροή είναι σαφώς μικρότερης σημασίας. Επομένως, σύμφωνα με τη συλλογιστική αυτή μπορεί να γίνει κατανοητή και δεκτή η κρίση του Πρωτοδικείου ότι «το Συμβούλιο μπορεί θεμιτώς [...] να μην εφαρμόζει το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', [του κανονισμού 423/2007] σε οντότητες οι οποίες, κατά την άποψη του, δεν πληρούν τα κριτήρια εφαρμογής της διατάξεως αυτής, τούτο δε παρά το γεγονός ότι είναι θυγατρικές των οντοτήτων οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί ότι μετέχουν στη διάδοση πυρηνικών όπλων»³⁹.

47. Η ερμηνεία του Πρωτοδικείου κατά την οποία το Συμβούλιο υποχρεούται να δεσμεύει τα κεφάλαια των οντοτήτων τις οποίες έχει αναγνωρίσει ως ανήκουσες ή ελεγχόμενες υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 δεν έχει τον αντιφατικό χαρακτήρα τον οποίο προβάλλει η αναιρεσείουσα. Η ανάλυση του Πρωτοδικείου συναφώς δεν ενέχει καμία πλάνη περί το δίκαιο. Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

β) Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου και επί του δευτέρου λόγου

48. Πρώτον, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την απόρριψη εκ μέρους του Πρωτοδικείου της λυσιτέλειας του ψηφίσματος 1803 (2008), με το οποίο το Συμβούλιο Ασφαλείας απλώς απαίτησε από τα κράτη να επαγρυπνούν όσον αφορά την Bank Melli καθώς και τα υποκαταστήματα και τις θυγατρικές της⁴⁰. Επομένως, η απόφαση δεσμεύσεως των κεφαλαίων της Bank Melli και των θυγατρικών της εκδόθηκε βάσει δυσανάλογης διατάξεως λαμβανομένων υπόψη όσων απαιτεί το Συμβούλιο Ασφαλείας.

38 — Βλ. σημείο 3 του πίνακα Β του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 668/2010 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 195, σ. 25), στο οποίο απαριθμούνται δεκαπέντε οντότητες οι οποίες θεωρούνται ότι «βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο» της Bank Melli.

39 — Σκέψη 73 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

40 — Βλ. σημείο 10 του ψηφίσματος 1803 (2008) παρατεθέν στο σημείο 9 των παρούσων προτάσεων.

49. Όσον αφορά το κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου ελήφθη η προσβαλλομένη απόφαση, παραπέμπω στα σημεία 106 επ. των προτάσεων που αναπτύσσω σήμερα στην υπόθεση C-548/09 P, Bank Mellī Iran κατά Συμβουλίου. Υπενθυμίζω απλώς δύο στοιχεία. Αφενός, η αναγνωριζόμενη στο Συμβούλιο εξουσία βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, θεμελιούται στη κοινή θέση 2007/140 η οποία εφάρμοσε, στη νομική τάξη της Ένωσης, το ψήφισμα 1737 (2006). η εφαρμογή αυτή βασίζεται ωστόσο μόνο στη βούληση της Ένωσης να εντάξει τη δράση της στην προοπτική συμβολής στην πλήρωση των επιδιωκόμενων από τα Ηνωμένα Έθνη σκοπών και στην επιτυχία της πραγματώσεως των διεθνών υποχρεώσεων των κρατών μελών της, όχι όμως στην ύπαρξη θετικής και άμεσης υποχρεώσεως, σε βάρος της Ένωσης, να εφαρμόζει τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας εφόσον δεν αποτελεί μέρος του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Εξάλλου, προκύπτει σαφώς από την εν λόγω κοινή θέση ότι η Ένωση θέλησε να επεκταθεί πέραν των επιταγών του ψηφίσματος προβλέποντας αυτοτελή εξουσία του Συμβουλίου σε θέματα καθορισμού και εγγραφής⁴¹. Αφετέρου, και κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 423/2007, το οποίο παρέχει στο Συμβούλιο την εξουσία να δεσμεύει τα κεφάλαια προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών που έχουν αναγνωρισθεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας, και του άρθρου 7, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο θεσπίζει αυτοτελή εξουσία του Συμβουλίου να αποφασίζει τη δέσμευση των κεφαλαίων προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών τους οποίους αναγνώρισε το ίδιο ότι μετέχουν, ως άμεσα συνδεδεμένοι ή παρέχοντες στήριξη, στη διάδοση πυρηνικών όπλων στο Ιράν και των οντοτήτων τις οποίες κατέχουν ή ελέγχουν. Επομένως, είναι ακριβής ο ισχυρισμός, στον οποίο προέβη το Πρωτοδικείο στη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι ο ανάλογος χαρακτήρας των εγγραφών των οντοτήτων στις οποίες προβαίνει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007 δεν μπορεί να εκτιμηθεί βάσει του ψηφίσματος 1803 (2007) το οποίο ουδέποτε θέλησε να θέσει σε εφαρμογή το εν λόγω άρθρο αλλά, αντιθέτως, και όπως θα αποδείξω κατωτέρω, υπό το πρίσμα του επιδιωκόμενου με τον κανονισμό 423/2007 σκοπού.

50. Όσον αφορά τον ισχυρισμό της πλάνης περί το δίκαιο, στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την εκτίμηση του ανάλογου χαρακτήρα του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, την οποία υπενθύμισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, η αρχή της αναλογικότητας η οποία αποτελεί μέρος των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης, απαιτεί να μην υπερβαίνουν οι πράξεις των οργάνων τα όρια αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την υλοποίηση των νομίμως επιδιωκόμενων με την επίμαχη ρύθμιση σκοπών, δεδομένου ότι, όταν είναι δυνατή η επιλογή μεταξύ πλειόνων κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο καταναγκαστικό, οι δε περιορισμοί που προκύπτουν δεν πρέπει να είναι δυσανάλογοι σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς⁴².

51. Εμμένοντας αυστηρά στη νομολογία αυτή, σημειώνω ότι η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε τη νομιμότητα του επιδιωκόμενου σκοπού, ήτοι την καταπολέμηση της διαδόσεως πυρηνικών όπλων στο Ιράν για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας⁴³. Αντιθέτως, αμφισβητεί την εκτίμηση ότι η δέσμευση των κεφαλαίων της είναι αναγκαίο και πρόσφορο μέτρο για την επίτευξη του σκοπού αυτού, ενώ η αναιρεσείουσα προέβαλε τη λήψη εναλλακτικών μέτρων καθώς και μέτρων ελέγχου. Μεταξύ άλλων, θεωρεί ότι τα μέτρα συνεργασίας με την FSA, η πρόταση προηγούμενης εγκρίσεως των συναλλαγών ή η εφαρμογή πολιτικής πλήρους απαγορεύσεως συναλλαγών με το Ιράν αποτέλεσαν το αντικείμενο μη προσήκουσας απορρίψεως εκ μέρους του Πρωτοδικείου. Αυτό που η αναιρεσείουσα δεν διευκρινίζει είναι ότι δεν πρόκειται επομένως για την αποτελεσματικότητα των μέτρων, η οποία απορρίφθηκε κατά κύριο λόγο, αλλά το παραδεκτόν της επικλήσεώς τους. Συγκεκριμένα, από τη σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι τα εν λόγω

41 — Βλ. δεύτερη αιτιολογική σκέψη καθώς και το άρθρο 5, παράγραφος 1, της κοινής θέσης 2007/140.

42 — Μεταξύ πλούσιας νομολογίας, βλ. αποφάσεις της 18ης Νοεμβρίου 1987, 137/85, Maizena κ.λπ. (Συλλογή 1987, σ. 4587, σκέψη 15), της 13ης Νοεμβρίου 1990, C-331/88, Fedesa κ.λπ. (Συλλογή 1990, σ. I-4023, σκέψη 13), της 7ης Δεκεμβρίου 1993, C-339/92, ADM Ölmühlen (Συλλογή 1993, σ. I-6473, σκέψη 15), καθώς και της 7ης Ιουλίου 2009, C-558/07, S.P.C.M. κ.λπ. (Συλλογή 2009, σ. I-5783, σκέψη 41 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

43 — Βλ. σημείο 75 της αιτήσεως αναιρέσεως.

μέτρα προβλήθηκαν μόνον κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση χωρίς η αναιρεσείουσα να προσκομίσει οποιαδήποτε δικαιολογία για την καθυστερημένη προβολή τους. Εφόσον η αναιρεσείουσα δεν αμφισβήτησε, στο πλαίσιο της αναιρέσεως, τη διαπίστωση του εκπροθέσμου χαρακτήρα επικλήσεως των εν λόγω μέτρων, το Δικαστήριο, κατά την άποψή μου, δεν χρειάζεται να αποφανθεί επί της εκτιμήσεως, η οποία είναι προφανώς εντελώς επικουρικής φύσεως, στην οποία προέβη παρ' όλ' αυτά το Πρωτοδικείο όσον αφορά τη δυνατότητα υλοποίησης ή την αποτελεσματικότητα των εν λόγω μέτρων. Πάντως, σημειώνω συναφώς ότι το να απαιτηθεί από την αναιρεσείουσα, όπως έπραξε το Πρωτοδικείο, η απόδειξη της δυνατότητας της υλοποίησης των εναλλακτικών μέτρων τα οποία η ίδια προτείνει δεν σημαίνει ότι της δημιουργεί ένα μη εύλογο βάρος αποδείξεως, αλλά εμπίπτει, αντιθέτως, στον συνήθη έλεγχο και στην εξακρίβωση της βασιμότητας των επιχειρημάτων που προβάλλει κάθε διάδικος σε μια διαφορά. Συνεπώς, η αναιρεσείουσα δεν μπορεί περαιτέρω να υποστηρίξει ότι απόκειται στο Συμβούλιο να αποδείξει τον μη πραγματοποιήσιμο χαρακτήρα των υποθετικών εναλλακτικών μέτρων που προέβαλε η αναιρεσείουσα, και ειδικότερα του συστήματος προηγούμενης εγκρίσεως και ελέγχου από ανεξάρτητο εντολοδόχο, εφόσον εξάλλου το ίδιο το Πρωτοδικείο έλαβε θέση περί του μη αποτελεσματικού χαρακτήρα της προτάσεως περί της πλήρους απαγορεύσεως συναλλαγών με το Ιράν⁴⁴.

52. Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι είναι ορθή η εκτίμηση εκ μέρους του Πρωτοδικείου του αναγκαίου και πρόσφορου χαρακτήρα μέτρου δεσμεύσεως κεφαλαίων ληφθέντος κατά οντότητας «η οποία βρίσκεται στην ιδιοκτησία ή στην κατοχή ή τελεί υπό τον έλεγχο», οντότητας η οποία μετέχει ή παρέχει στήριξη στη διάδοση πυρηνικών όπλων. Συγκεκριμένα, το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 αποσκοπεί σε κατηγορία προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών οι οποίοι, λόγω του ότι βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο οντότητας την οποία αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' ή β', έχουν, σε σχέση με την τελευταία αυτή οντότητα, ιδιαίτερα στενό δεσμό. Η διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι υφίσταται «μη αμελητέος κίνδυνος ότι [η οντότητα η οποία έχει αναγνωριστεί ότι μετέχει στη διάδοση πυρηνικών όπλων] ασκεί πίεση στις οντότητες στις οποίες κατέχει ή ελέγχει» θεωρώ ότι ανταποκρίνεται πλήρως στη *ratio legis* του στοιχείου δ', του άρθρου 7, παράγραφος 2. Ο κίνδυνος αυτός παρακωλύσεως της αποτελεσματικότητας του όλου συστήματος παρακάμπτοντάς το δικαιολογεί την έμφαση η οποία δίνεται στη λήψη προληπτικών μέτρων και, κατά συνέπεια, τα μέτρα τα οποία το Πρωτοδικείο χαρακτήρισε ως *ex post*, μολοντί οπωσδήποτε λιγότερο καταναγκαστικά, δεν προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις για να θεωρηθούν το ίδιο αποτελεσματικά. Επομένως, ο κίνδυνος αυτός δικαιολογεί την ειδική μεταχείριση στην οποία υπόκεινται οι οντότητες τις οποίες αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007. Κατά συνέπεια, τα μέτρα δεσμεύσεως κεφαλαίων που ελήφθησαν σε βάρος τους δεν είναι προφανώς προδήλως ακατάλληλα⁴⁵.

53. Όσον αφορά τον δυσανάλογο χαρακτήρα, είναι ασφαλώς ακριβές να υποστηριχθεί ότι το μέτρο δεσμεύσεως κεφαλαίων εγκρίθηκε σε βάρος της αναιρεσείουσας λόγω του ότι η αναιρεσείουσα, κατά την άποψη του Συμβουλίου, ανήκει πλήρως σε οντότητα η οποία παρέχει στήριξη στην εν λόγω διάδοση πυρηνικών όπλων και το μέτρο αυτό έχει σημαντικές συνέπειες ως προς αυτήν⁴⁶. Ωστόσο, το Δικαστήριο δέχθηκε, όπως υπενθύμισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 111 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι «η σημασία των επιδιωκόμενων με κοινοτική πράξη [όπως κανονισμός περί λήψεως περιοριστικών μέτρων] δύναται να δικαιολογήσει ακόμα και σημαντικές αρνητικές συνέπειες για ορισμένους επιχειρηματίες, περιλαμβανομένων αυτών που δεν έχουν καμία ευθύνη για την κατάσταση που οδήγησε στη λήψη των οικείων μέτρων, αλλά των οποίων θίγονται, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματά τους ιδιοκτησίας»⁴⁷. Από απόψεως του προαναφερθέντος ανωτέρω θεμελιώδους και νόμιμου σκοπού και της αναγκαιότητας να διατηρηθεί, προς τούτο, η αποτελεσματικότητα των περιοριστικών μέτρων

44 — Βλ. σκέψη 109 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

45 — Περί του γεγονότος ότι μόνον ο προδήλως ακατάλληλος χαρακτήρας μέτρου δύναται να θίξει τη νομιμότητά του, βλ. αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 2006, C-380/03, Γερμανία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου (Συλλογή 2006, σ. I-11573, σκέψη 145 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), και S.P.C.M. κ.λπ. (προπαρατεθείσα, σκέψη 42).

46 — Βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Kadı και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (προπαρατεθείσα, σκέψη 358).

47 — Όπ.π. (σκέψη 361 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

που έχουν ληφθεί βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 423/2007, πρέπει να θεωρηθεί ότι η εκτίμηση του δυσανάλογου χαρακτήρα των αποτελεσμάτων της δεσμεύσεως κεφαλαίων ως προς την αναιρεσείουσα έγινε, επομένως, με ορθή εφαρμογή των αρχών, τις οποίες έχει συναφώς θεσπίσει το Δικαστήριο, και ορθώς το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007, βάσει του οποίου κατέστη δυνατή η επέκταση στις οντότητες τις οποίες κατέχει ή ελέγχει η Bank Melli και, συνεπώς, στην αναιρεσείουσα των μέτρων δεσμεύσεως κεφαλαίων, δεν προσβάλλει την αρχή της αναλογικότητας.

54. Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου και ο δεύτερος λόγος πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Γ — *Επί του τέταρτου λόγου, ο οποίος αντλείται από πλάνη εκτιμήσεως ως προς την υποχρέωση αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης απόφασεως*

1. Επιχειρηματολογία των διαδίκων

55. Η αναιρεσείουσα, επικαλούμενη τόσο το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 423/2007⁴⁸ όσο και τη συναφή νομολογία, προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι έκρινε ότι το Συμβούλιο έχει τηρήσει την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως της προσβαλλομένης απόφασεως, ενώ κατά το γράμμα της απόφασεως αναφέρεται μόνο το άρθρο 7, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού χωρίς διευκρίνιση βάσει ποίου σκέλους του άρθρου αυτού ενεγράφη στο παράρτημα η αναιρεσείουσα. Περαιτέρω, το εν λόγω παράρτημα περιλαμβάνει τους ειδικούς και ατομικούς λόγους μόνον ως προς τη Bank Melli, όχι όμως ως προς την Melli Bank, το δε Συμβούλιο δεν επισήμανε στην προσβαλλομένη απόφαση τους λόγους που το οδήγησαν να πιστέψει ότι η Melli Bank παρουσίαζε μη αμελητέο κίνδυνο καταστρατηγήσεως των μέτρων που εκδόθηκαν κατά της μητρικής της εταιρίας. Το Πρωτοδικείο εσφαλμένως έκρινε, διότι έκρινε εσπευσμένα, ότι το Συμβούλιο εκτίμησε σιωπηρώς ότι η αναιρεσείουσα ανήκει στη μητρική εταιρία υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', και, επομένως, βάσει αυτού, ενεγράφη στον κατάλογο των οντοτήτων των οποίων πρέπει να δεσμευθούν τα κεφάλαια. Εφόσον δεν ενεγράφησαν στον εν λόγω κατάλογο όλες οι θυγατρικές της Bank Melli η αναιρεσείουσα μπορούσε βάσιμως να θεωρεί ότι την εγγραφή της στον κατάλογο δικαιολόγησε μόνον η ιδιότητά της ως θυγατρικής. Περαιτέρω, το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να επιβεβαιώσει ότι το Συμβούλιο βασίστηκε σε μαχητό τεκμήριο χωρίς να περιέλθει σε αντίφαση με την επιταγή που περιλαμβάνεται στον κανονισμό να δίνονται οι συγκεκριμένοι και ατομικοί λόγοι της εγγραφής. Το γεγονός ότι η προσφυγή ακυρώσεως διαρθρώθηκε κυρίως επί των λόγων που αντλούνται από την έλλειψη ελέγχου της Bank Melli επί της αναιρεσείουσας δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά την εκτίμηση της υποχρέωσής του Συμβουλίου να αιτιολογήσει την προσβαλλομένη απόφαση. Τέλος, η αναιρεσείουσα αναφέρει στην αίτηση αναιρέσεως ότι είχε αλληλογραφία με το Συμβούλιο από το οποίο ζήτησε κοινοποίηση του φακέλου της υποθέσεως· επειδή το Συμβούλιο αρνήθηκε την κοινοποίηση αυτή, η αναιρεσείουσα θεωρεί ότι τούτο αποδεικνύει ότι ουδέποτε υπήρξε λεπτομερής αιτιολόγηση σχετική με την εγγραφή της. Αντιθέτως προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο, η υποχρέωση του Συμβουλίου να αιτιολογεί την απόφαση εγγραφής και να δίδει τους ατομικούς και συγκεκριμένους λόγους δεν τηρήθηκε.

56. Επομένως, το Συμβούλιο και οι λοιποί διάδικοι ζητούν την απόρριψη του λόγου αναιρέσεως, εφόσον η προσβαλλομένη απόφαση αναφέρει στην κατά γράμμα διατύπωσή της το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007 και το σημείο 4 του πίνακα Β κάνει λόγο για τις θυγατρικές και τα υποκαταστήματα της Bank Melli. Ωστόσο, εφόσον ανήκει κατά 100% στην Bank Melli, η αναιρεσείουσα δεν μπορεί να αγνοούσε ότι ενεγράφη υπό την ιδιότητα οντότητας η οποία βρίσκεται στην ιδιοκτησία ή στην κατοχή ή τελεί υπό τον έλεγχο της Bank Melli. Το Συμβούλιο δεν υποχρεούται να προσκομίσει, με την προσβαλλομένη απόφαση, το σύνολο των λόγων που

48 — Άρθρο παρατεθέν στο σημείο 8 των παρουσών προτάσεων.

δικαιολόγησαν την απόφασή του. Εξάλλου, η αναιρεσεύουσα αντιλήφθηκε τους λόγους αυτούς, καθόσον άσκησε προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου και, στο πλαίσιο αυτό, υπερασπίστηκε την άποψή της, η οποία συνίσταται κατ' ουσίαν στην αμφισβήτηση νομικών και λειτουργικών δεσμών με την Bank Melli. Συνεπώς, η αιτιολογία είναι επαρκής και το Πρωτοδικείο προέβη σε νομική εκτίμηση, ως προς την οποία δεν μπορεί να υπάρξει καμία μομφή, εφαρμόζοντας τις θεμελιώδεις αρχές οι οποίες συνάγονται από την κοινοτική νομολογία συναφώς.

57. Η Επιτροπή είναι ο μόνος διάδικος που θεώρησε, από την πρώτη ανταλλαγή υπομνημάτων, ότι η αναιρεσεύουσα αποσκοπεί επίσης στην αμφισβήτηση της μη υπάρξεως ατομικής κοινοποίησεως της προσβαλλομένης αποφάσεως εκ μέρους του Συμβουλίου. Η Επιτροπή θεωρεί, πάντως, ότι πρόκειται για νέο λόγο τον οποίον πρέπει να κρίνει απαράδεκτο το Δικαστήριο. Επικουρικώς, η Επιτροπή αμφισβητεί την ύπαρξη υποχρέωσεως του Συμβουλίου να κοινοποιήσει ατομικώς την απόφαση στην αναιρεσεύουσα. Με την ευκαιρία του υπομνήματος απαντήσεως, η αναιρεσεύουσα υποστηρίζει ότι το ζήτημα της κοινοποίησεως αποτελεί μία από τις πτυχές της επιχειρηματολογίας που ανέπτυξε σε σχέση με την αιτιολόγηση της αποφάσεως και, συνεπώς, όπως έπραξε το Δικαστήριο στην απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου⁴⁹, πρέπει να εξεταστεί από το Δικαστήριο το οποίο θα πρέπει να κρίνει ότι δεν τηρήθηκε η υποχρέωση αιτιολογήσεως στην παρούσα υπόθεση. Ο τελευταίος αυτός ισχυρισμός αμφισβητείται από το Συμβούλιο και τη Γαλλική Δημοκρατία στο πλαίσιο του υπομνήματός τους ανταπαντήσεως.

2. Εκτίμηση

58. Η αναιρεσεύουσα αμφισβητεί, πρώτον, την εκτίμηση του Πρωτοδικείου επί της αιτιολογίας που προσκόμισε το Συμβούλιο προς στήριξη της προσβαλλομένης αποφάσεως και υποστηρίζει ότι δεν περιλαμβάνει τους λόγους που οδήγησαν το θεσμικό αυτό όργανο στην έκδοση της εν λόγω πράξεως.

59. Όπως υπενθύμισε το Πρωτοδικείο⁵⁰, η υποχρέωση αιτιολογήσεως είναι απαίτηση του πρωτογενούς δικαίου⁵¹ και επαναλαμβάνεται στο άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 423/2007⁵². Για να εκτιμηθεί αν τηρήθηκε η υποχρέωση αιτιολογήσεως αποφάσεως εκδοθείσας από όργανο της Ένωσης, πρέπει να εξακριβωθεί αν η αιτιολόγηση έδωσε στην οντότητα την οποία αφορά τη δυνατότητα να γνωρίσει τους δικαιολογητικούς λόγους του ληφθέντος μέτρου και στο αρμόδιο δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχό του. Ωστόσο, δεν είναι αναγκαίο η αιτιολογία να προσδιορίζει όλα τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που ασκούν επιρροή, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία είναι επαρκής πρέπει να αξιολογείται με γνώμονα όχι μόνο τη διατύπωσή της αλλά και το πλαίσιο της καθώς και όλους τους κανόνες δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα⁵³. Διαπιστώνω ότι οι βασικές αυτές αρχές επιβεβαιώθηκαν εκ νέου από το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 143 και 145 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

60. Το Πρωτοδικείο υπενθύμισε επίσης ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως είναι βασική αρχή του δικαίου της Ένωσης, παρέκκλιση από την οποία μπορεί να γίνει μόνο για επιτακτικούς λόγους⁵⁴ και το Συμβούλιο υποχρεούται να γνωστοποιήσει στην οικεία οντότητα τους «ειδικούς και συγκεκριμένους» λόγους κατά την έκδοση της αποφάσεως περί δεσμεύσεως κεφαλαίων⁵⁵. Το Πρωτοδικείο, λαμβάνοντας επίσης υπόψη του το ιδιαίτερο πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, μετέφερε, κατ' αναλογία, τη συλλογιστική του Δικαστηρίου ενώπιον περιοριστικών μέτρων λαμβανομένων στο πλαίσιο της καταπολεμήσεως της τρομοκρατίας

49 — Προπαρατεθείσα απόφαση, σκέψεις 86 έως 88.

50 — Βλ. σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

51 — Άρθρο 253 ΕΚ.

52 — Βλ. σημείο 8 των παρουσών προτάσεων.

53 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Φεβρουαρίου 2007, C-266/05 P, Sison κατά Συμβουλίου (Συλλογή 2007, σ. I-1233, σκέψη 80).

54 — Βλ. σκέψεις 143 και 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

55 — Βλ. σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

επισημαίνοντας ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως είναι κατά μείζονα λόγο σημαντική όταν οι οντότητες τις οποίες αφορά για πρώτη φορά μέτρο δεσμεύσεως κεφαλαίων δεν διαθέτουν δικαίωμα προηγούμενης ακροάσεως⁵⁶. Από τη νομολογία αυτή προκύπτει επίσης ότι το Συμβούλιο τηρεί την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως αν γνωστοποιεί στην οικεία οντότητα τους λόγους που το οδήγησαν στην έκδοση αποφάσεως περί δεσμεύσεως κεφαλαίων σε βάρος της κατά τη λήψη του μέτρου ή το ταχύτερο δυνατόν⁵⁷.

61. Προς απάντηση στο επιχείρημα που επαναλήφθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου από τη Γαλλική Δημοκρατία ότι δεν απαιτείται να αναφέρονται στον κατάλογο των προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών των οποίων πρέπει να δεσμευθούν τα κεφάλαια οι οντότητες οι οποίες βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο, υπενθυμίζω ότι, αντιθέτως, από το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 προκύπτει σαφώς ότι «[τ]ο παράρτημα V περιλαμβάνει τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, τις οντότητες και τους οργανισμούς [...] τα οποία έχουν αναγνωρισθεί [...] ως [...] τελούν υπό την κατοχή ή τον έλεγχο». Με άλλα λόγια, ο κανονισμός αυτός προβλέπει συναφώς τυπική εγγραφή των οικείων οντοτήτων βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', στο εν λόγω παράρτημα. Συνεπώς, η εκτίμηση του Πρωτοδικείου επί του σημείου αυτού⁵⁸ είναι ορθή.

62. Στη συνέχεια, κατ' εφαρμογήν των αρχών που υπενθυμίστηκαν ανωτέρω, το Πρωτοδικείο κατέληξε στην κρίση ότι η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως, μολονότι είναι «ιδιαιτέρως συνοπτική», είναι επαρκής⁵⁹. Η εκτίμησή του κατευθύνθηκε από το κατά πόσον η αιτιολογία, η οποία περιλαμβάνεται στην προσβαλλομένη απόφαση, έδωσε στην αναιρεσείουσα τη δυνατότητα να αντιληφθεί τους λόγους για τους οποίους δεσμεύτηκαν τα κεφάλαιά της. Συναφώς, ορισμένα στοιχεία συνηγορούν υπέρ της εμπεριστατωμένης ανάλυσεως του Πρωτοδικείου.

63. Είναι αληθές ότι, με την προσβαλλομένη απόφαση, το Συμβούλιο συνέταξε μία μόνον παράγραφο περιλαμβάνουσα τους λόγους που το οδήγησαν να εγγράψει την Bank Melli καθώς και τις θυγατρικές και τα υποκαταστήματά της στον κατάλογο και οι επικληθέντες στη στήλη «αιτιολογία» λόγοι αφορούν κατά πρώτον την Bank Melli, και όχι την αναιρεσείουσα. Τούτου δοθέντος, αν, όπως πιστεύω, η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμηθεί λαμβανομένου υπόψη του κατά πόσον το οικείο πρόσωπο αντιλήφθηκε τους λόγους της εγγραφής του και του δόθηκε η δυνατότητα να εκτιμήσει —και, ενδεχομένως, να αμφισβητήσει— τη βασιμότητα της εγγραφής αυτής, επιβάλλεται επομένως η διαπίστωση ότι στην κατά γράμμα διατύπωση της αποφάσεως αναφέρεται το άρθρο 7, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007. Επιπλέον, υπό το στοιχείο «όνομα» του σημείου 4 του πίνακα Β του παραρτήματος της προσβαλλομένης αποφάσεως, περιλαμβάνεται η ακόλουθη μνεία: «Bank Melli, Melli Bank Iran και όλα τα υποκαταστήματα και οι θυγατρικές της»⁶⁰. Δεν μπορεί να γίνει δεκτή η επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας η οποία συνίσταται στο ότι η αναιρεσείουσα έπρεπε «να μαντέψει» σε ποιο εδάφιο του εν λόγω άρθρου 7, παράγραφος 2 βασίζεται η απόφαση περί δεσμεύσεως των κεφαλαίων της, εφόσον δυσκόλως μπορούσε να αγνοεί ότι ανήκει κατά 100 % στην Bank Melli. Εφόσον το άρθρο 7, παράγραφος 2, στοιχείο δ', του κανονισμού 423/2007 θεσπίζει ότι δεσμεύονται τα κεφάλαια των οντοτήτων οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί ότι «τελούν υπό τον έλεγχο ή την κατοχή», η μνεία θυγατρικών και υποκαταστημάτων του σημείου 4 του πίνακα Β του παραρτήματος, επιπλέον της συγκεκριμένης μνείας της αναιρεσείουσας και της ταχυδρομικής της διευθύνσεως, αποτελεί, κατά την άποψή μου, επαρκή ένδειξη των λόγων της εγγραφής. Ωστόσο, η άντληση του συμπεράσματος αυτού δεν σημαίνει ότι προδικάζεται η δυνατότητα, την οποία έχει η αναιρεσείουσα, να ζητήσει, μετά την έκδοση της αποφάσεως, συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία από το Συμβούλιο για τους λόγους που το οδήγησαν να κρίνει ότι παρουσιάζει μη αμελητέο κίνδυνο να υποστεί πίεση εκ μέρους της μητρικής της εταιρίας ώστε να οδηγηθεί στην

56 — Βλ. σκέψη 143 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

57 — Βλ. σκέψη 144 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

58 — Βλ. σκέψη 146 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

59 — Βλ. σκέψη 148 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

60 — Η υπογράμμιση δική μου.

καταστρατήγηση των περιοριστικών μέτρων που εκδόθηκαν κατά της μητρικής αυτής εταιρίας, κατά το μέτρο που το Συμβούλιο μπορεί να της κοινοποιήσει τα μέτρα. Τέλος, προσθέτω ότι το γεγονός ότι η αναιρεσείουσα ανήκει κατά 100 % στη μητρική της εταιρία δεν είναι αδιάφορο στην εκτίμηση του Δικαστηρίου ως προς την επάρκεια της αιτιολογίας. Με άλλα λόγια, μολονότι ο συνοπτικός χαρακτήρας της αιτιολογίας αυτής δεν αποτελεί, στην υπόθεσή μας, εμπόδιο για την επάρκειά της, το Συμβούλιο πρέπει προφανώς να καταβάλει μια εντονότερη προσπάθεια στις περιπτώσεις όπου η κατοχή ή ο έλεγχος είναι λιγότερο προφανής.

64. Περαιτέρω, η αναιρεσείουσα έκανε μνεία, στην αίτηση αναιρέσεως, για αλληλογραφία με το Συμβούλιο σχετικά με την κοινοποίηση του φακέλου της. Η επίκληση αυτή δεν ασκεί επιρροή για την εξέταση του παρόντος λόγου αναιρέσεως. Συγκεκριμένα, ακόμη και αν η αιτίαση αυτή κριθεί παραδεκτή —πράγμα για το οποίο δεν είμαι πεπεισμένος⁶¹—, δεν αφορά, εν πάση περιπτώσει, το ζήτημα της επάρκειας της αιτιολογίας που περιλαμβάνεται στην ίδια την απόφαση, αλλά μάλλον το διαφορετικό ζήτημα της προσβάσεως στον φάκελο το οποίο, ωστόσο, δεν προβλήθηκε ενώπιον του Πρωτοδικείου.

65. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε καμία πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι, αν και συνοπτική όσον αφορά την αναιρεσείουσα, η αιτιολογία της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι ωστόσο αρκούντως κατάλληλη από απόψεως του πλαισίου και επαρκής ώστε να δίνει τη δυνατότητα, αφενός, στην αναιρεσείουσα να αντιληφθεί και να εκτιμήσει τους λόγους που οδήγησαν το Συμβούλιο να εκδώσει την εν λόγω απόφαση σε βάρος της, και, αφετέρου, στο Πρωτοδικείο να ασκήσει τον έλεγχό του.

66. Όσον αφορά το ζήτημα του κατά πόσον η προσβαλλομένη απόφαση έπρεπε να έχει κοινοποιηθεί στην αναιρεσείουσα, ομολογώ ότι διατηρώ σοβαρές αμφιβολίες ως προς το παραδεκτόν αυτού που η αναιρεσείουσα προέβαλε με το υπόμνημά της απαντήσεως ως επέκταση του παρόντος λόγου. Συγκεκριμένα, κανένας από τους προβληθέντες ενώπιον του Πρωτοδικείου λόγους δεν αποσκοπεί στην αμφισβήτηση της μη υπάρξεως ατομικής κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως από το Συμβούλιο. Κατά συνέπεια, και με σημαντική διαφορά από την απόφαση Bank Mellī Iran κατά Συμβουλίου⁶² την οποία προέβαλε η αναιρεσείουσα, το Πρωτοδικείο, με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, δεν προέβη σε καμία εκτίμηση του λόγου αυτού, λόγω —ακριβώς— της ανυπαρξίας του. Επομένως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι η αναιρεσείουσα είχε την πρόθεση, στο στάδιο της αναιρέσεως, να θέξει το ζήτημα αυτό, η επιχειρηματολογία της, εν πάση περιπτώσει, δεν στρέφεται κατά της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

67. Επομένως, βρισκόμαστε προδήλως ενώπιον νέου λόγου προβληθέντος από την αναιρεσείουσα στο στάδιο του υπομνήματος απαντήσεως ως αντίδραση στην εκ μέρους της Επιτροπής ερμηνεία του σημείου 116 της αιτήσεως αναιρέσεως, σημείο με το οποίο η Επιτροπή θεώρησε ότι διακυβεύεται ο τρόπος με τον οποίο γνωστοποιήθηκε στην αναιρεσείουσα η απόφαση και επί του οποίου, συνεπώς, είχε διά μακρόν εκφραστεί στο πλαίσιο του υπομνήματός της αντικρούσεως.

68. Δεν αντιλαμβάνομαι το εν λόγω σημείο με τον τρόπο αυτό. Ως αρχικώς είχε, το σημείο 116 αναφέρει, ασφαλώς, ότι η νομολογία του Πρωτοδικείου «makes it clear that a person must be *notified* of the reasons for a decision against him at the time at which the decision is made»⁶³. Αλλά, εν πάση περιπτώσει, στο υπόλοιπο μέρος της αιτήσεως αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα ουδέποτε διατύπωσε

61 — Συγκεκριμένα, υπενθυμίζω ότι, κατά πάγια νομολογία, «αν επιτρεπόταν σε έναν από τους διαδίκους να προβάλλει για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου λόγο και επιχειρήματα που δεν είχε προβάλλει ενώπιον του Πρωτοδικείου, τούτο θα σήμαινε ότι ο διάδικος αυτός θα είχε τη δυνατότητα να υποβάλει στην κρίση του Δικαστηρίου, του οποίου η αρμοδιότητα επί των αιτήσεων αναιρέσεως είναι περιορισμένη, διαφορά με ευρύτερο περιεχόμενο από τη διαφορά που εκδίκασε το Πρωτοδικείο. Όταν έχει ασκηθεί αναίρεση, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται, συνεπώς, στον έλεγχο της νομικής λύσεως που δόθηκε σε σχέση με τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν πρωτοδικώς» (απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2010, C-514/07 P, C-528/07 P και C-532/07 P, Σουηδία κ.λπ. κατά API και Επιτροπής (Συλλογή 2010, σ. I-8533, σκέψη 126 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

62 — Παρατεθείσα στην υποσημείωση 12.

63 — Η υπογράμμιση δική μου.

επιχειρηματολογία με σκοπό να αποδείξει ότι το Συμβούλιο υπέχει υποχρέωση ατομικής κοινοποιήσεως. Είναι προδήλως υπερβολικό να θεωρηθεί ότι η χρήση και μόνον της λέξεως «notified» στο αρχικό υπόμνημα ισοδυναμεί με διατύπωση λόγου περί της υποχρέωσης ατομικής κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Εν πάση περιπτώσει, η αναιρεσίουσα δεν μπορεί να προβάλλει τον λόγο αυτόν, εφόσον, όπως τόνισα ανωτέρω, δεν τον επικαλέστηκε στο πλαίσιο της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας. Η κινηθείσα μεταξύ των διαδίκων συζήτηση επ' ευκαιρία του υπομνήματος απαντήσεως και ανταπάντησεως, κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, δεν πρέπει να παραπλανήσει το Δικαστήριο ως προς το παραδεκτό των επιχειρημάτων που αφορούν την κοινοποίηση, τα οποία αποτελούν νέο λόγο αντλούμενο από τη μη τήρηση της υποχρέωσης κοινοποιήσεως εκ μέρους του Συμβουλίου, ο οποίος είναι ως εκ τούτου απαράδεκτος, εφόσον η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται στην εκτίμηση της νομικής λύσεως που δόθηκε στα επιχειρήματα που συζητήθηκαν ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστή⁶⁴.

69. Συνεπώς, ο τέταρτος λόγος πρέπει να απορριφθεί, εν μέρει ως αβάσιμος και εν μέρει ως απαράδεκτος.

IV – Επί των δικαστικών εξόδων

70. Κατά το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία βάσει του άρθρου 118 του κανονισμού αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο ζήτησε την καταδίκη της αναιρεσίουσας, η οποία, αν γίνει δεκτή η πρότασή μου, θα ηττηθεί, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα έξοδα της αναιρετικής δίκης. Η Γαλλική Δημοκρατία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή, που έλαβαν μέρος στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία βάσει του άρθρου 115 του Κανονισμού Διαδικασίας, φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα δυνάμει του άρθρου 69, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού.

V – Πρόταση

71. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να εκδώσει απόφαση με το ακόλουθο διατακτικό:

- «1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
- 2) Καταδικάζει τη Mellī Bank plc στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

64 — Βλ., μεταξύ πλούσιας νομολογίας, τις προαναφερθείσες αποφάσεις Sison κατά Συμβουλίου (σκέψη 95 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και Σουηδία κ.λπ. κατά ΑΡΙ και Επιτροπής (σκέψη 126 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Αν το Δικαστήριο κρίνει άλλως, παραπέμπω στα σημεία 32 επ. των σημερινών προτάσεών μου στην υπόθεση C-548/09P, Bank Mellī Iran κατά Συμβουλίου, με τα οποία πρότεινα στο Δικαστήριο να κρίνει ότι το Συμβούλιο υπέχει υποχρέωση ατομικής κοινοποιήσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, ενώ δέχομαι ότι για τη μη τήρηση της υποχρέωσης αυτής δεν μπορούν να επιβληθούν κυρώσεις από απόψεως νομιμότητας αλλά, αντιθέτως, πρέπει να επιβληθούν κυρώσεις μόνον από απόψεως της δυνατότητας αντιτάξεως της εν λόγω αποφάσεως.